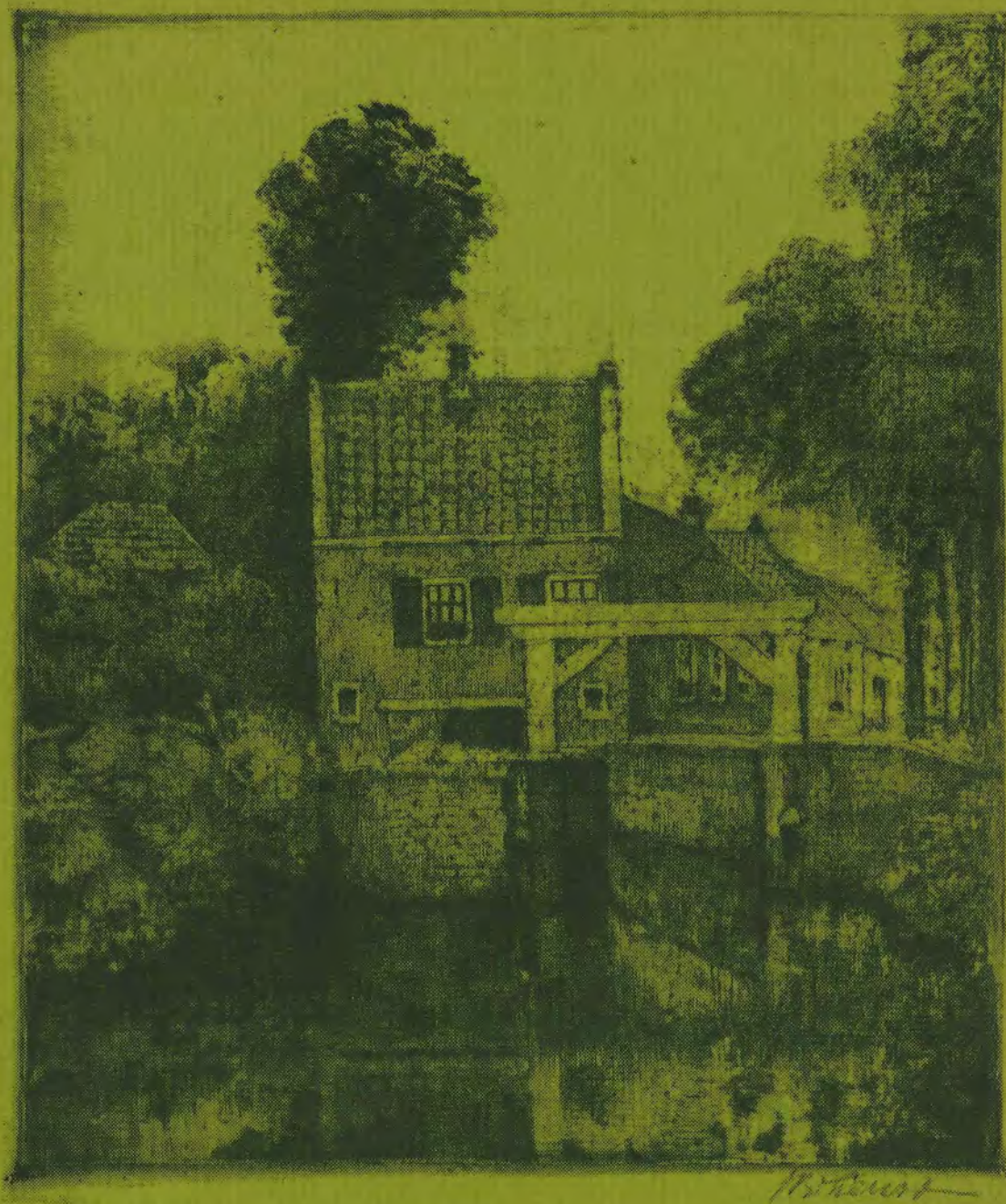

Historische Kring Maarssen

BRINKHOF

AANNEMINGSBEDRIJF

MACHINEKADE 6, MAARSSSEN

TELEFOON

61456

WILT U

- een huis, bungalow, flat of boerderij kopen of verkopen?
- een taxatie laten verrichten door beëdigde taxateurs?
- een passende verzekering sluiten?
- een financiering of hypotheek nemen?
- of alleen een persoonlijk advies over deze zaken?

UW MAKELAAR

UW ASSURANTIE ADVISEUR

Sinds 1935 in Maarssen, Raadhuisstraat 21-a, tel.: 03465-64644
Sinds 1976 in Maarssenbroek, Duivenkamp 739, tel.: 03465-67791

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en omstreken onder nummer V. 476918.

Bestuur: Drs D.Dekker, voorzitter, J.H.Sagel, secretaris, Schokkingstraat 17, 3601 XK Maarssen, tel.: 03465-61457, N.van Tricht, penningmeester, giro: 2907376, Mevr. A.H.Hogenhout-Hofman, Mevr.S.W.Talen-Stooker, A.de Zwart, Mevr.J.G.Zwijns-Brink.

Redactie: J.N.Servaas, D.Dekker en A.de Zwart. Redactie-administratie: J.F.Besier, Kemperstraat 2, 3601 WK Maarssen.

8e Jaargang no. 4, februari 1982

Het orgaan verschijnt 4 x per jaar.

Kringnieuws

1. Donatie

Op 13 januari j.l. werd door loco-burgemeester C.de Vries in het winkel- en kantoren-centrum Bisonspoor te Maarssenbroek een nieuw kantoor van de Centrubank - de voormalige Nuts Spaarbank - geopend.

Ter gelegenheid van deze opening stelde de Centrubank aan een binnen de gemeente Maarssen werkzame organisatie een bedrag van f 2500,00 beschikbaar. In overleg met burgemeester Q Waverijn besloot men dit bedrag te schenken aan onze Kring teneinde het ons wat makkelijker te maken dit jaar het 10-jarig bestaan te vieren. Het zal U niet verbazen, dat een kleine delegatie van bestuursleden met veel vreugde het genoemde bedrag in ontvangst heeft genomen en namens U haar dank uitsprak voor dit werkelijk schitterende geschenk, dat ons tiende verenigingsjaar een prachtig begin verschaft. Later dit jaar hopen we U over de viering van het tweede lustrum nog nader te berichten.

2. Lezing

Op dinsdagavond 23 maart a.s. verzorgt de heer Drs T.J.Hoekstra, gemeentelijk archeoloog van Utrecht, een lezing met lichtbeelden over de recente vondsten in de bodem van onze grote buurgemeente. De lezing vindt plaats in de Open Hof en begint om acht uur.

3. Voorjaarsexcursie

Een van de aanleidingen om tot oprichting van een Historische Kring in Maarssen te komen was de belangstelling welke in 1971/72 ontstond voor de geschiedenis van het huis Vechtenstein, toen plannen ontwikkeld werden om door het park achter dit huis een weg aan te leggen en daar tevens huizen te gaan bouwen. Zoals bekend zijn de plannen tot op heden niet verwezenlijkt en kunnen we daardoor voor de leden van Kring op zaterdagmorgen 8 mei een excursie organiseren naar dit stukje natuur, dat eens behoorde bij één van die mooie buitenplaatsen aan de Vecht.

De excursie staat onder leiding van onze leden, de heer en mevrouw Wolters, beiden natuurgids van het I.V.N., die bijzonder veel weten te vertellen over de flora en fauna van het park Vechtenstein, dat volgens hen in de maand mei op z'n mooist is.

De wandeling duurt ongeveer 1½ uur en begint om negen uur bij de parkingang aan de Verlengde Plesmanlaan.

4. Opbergbanden Periodiek

Met het verschijnen van dit Periodiek zal bij menig lid van de H.K. de tweede opbergband vol zijn. Helaas is onze voorraad van deze banden thans uitverkocht, zodat tot bestelling van nieuwe overgegaan zal moeten worden.

Zoals U zult begrijpen, ontkomen wij hierbij niet aan een prijsverhoging, waardoor deze opbergbanden, als zij in april weer verkrijgbaar, ca f 10,00 gaan kosten.

J.H.Sagel.

De Langegracht in 1848 (III) Slot

Met onze pogingen een momentopname te maken van de Langegracht in 1848, waren we in de vorige aflevering gevorderd tot 845 (zie kaart). Met opzet herhalen we het woord momentopname, omdat gedwongen verhuizingen regelmatig veranderingen brachten in het beeld van de bewoners. Huiseigenaren-werkgevers konden in de vorige eeuw bij verandering van betrekking, die verhuisdwang opleggen. Een andere baas betekende vaak een ander huis. Op 845 woonde in 1848 tuinier Anthonie de Kruif, geboren in 1799 te Utrecht, R.K., gehuwd met Maria Theresia Grandel (België). Van hun 4 kinderen, was de oudste Antonius, 16 jaar, dienstknecht.

Waarschijnlijk hadden vader en zoon dezelfde werkgever. In 1852 verhuist het gezin naar de Bolesteinsestraat. Tuinier Bierman is tot 1854 de volgende huurder. De nummers 846 en 847 waren 'daggelderswoningen', éénkamerhuisjes. Ze zijn pas in 1929 gesloopt, waardoor Heespelink die op 845 woonde, met de vrijgekomen ruimte zijn huis kon vergroten. Op 847 woonde van 1910 tot 1928 de weduwe Lammertje Pot, geboort Iking. Op 35-jarige leeftijd overleed haar enige zoon Cornelis, die door de Maarssenaars, die kwistig bijnamen uitdeelden, Keessie Deksel werd genoemd.

In het huisje van Lammertje woonde in 1848 Gerrit van den Berg, 56 j., arbeider, gehuwd met Dirkje van Weveringen (42 j.).

In het tegenwoordige huis no. 30, waar in 1921 de Weense familie Reindl kwam te wonen (boekhouder) en dat op de kadastrale kaart geen nummer heeft, woonde in 1848 Willem Schoch, geboren in 1816, schildersknecht en gehuwd met Leuntje Bree, geboren in 1818 te Maastricht, N.H. Het echtpaar had een dochter, Sara Maria.

In 1855 komt hier Hendrik Mica, schilder, gehuwd met Hermina Linschoten - 5 kinde-

ren. Het gezin Mica vertrekt in 1858 naar Utrecht. Op bovenkamers woonden Johan Ravensbergen, schildersknecht en Everardus J. Veerkamp, boodschaploper.

In 851, huis met halsgevel, woont in 1848: Leendert van Luyn, ledikant- en kamerbehangen, oud 61 jaar. Hij is gehuwd met Adriana Bouvin, 56 jaar en heeft vier ongehuwde kinderen: Franciscus (31), Leendert (29), Henriëtte (24) en Frederika (17).

Rechts van 851 de twee grotere huizen met klokgevels 852 en 854. In beide huizen wonen twee gezinnen. In 852 de **zadelmaker-behanger** Joh. Jac. Hildebrand (26 j.) gehuwd met Hendrina van der Geer (32 j.). Als hij in 1856 met zijn 4 kinderen naar de Schippersgracht verhuist, wordt hij opgevolgd door **koperslager** Joh. Wilh. Lebbe (27 j.) uit Utrecht - N.H. Hij is gehuwd met Suzanne E. Muijzert (24 j.). Van hun 7 kinderen sterven er 5 kort na de geboorte.

Ook in dit huis het gezin van Pieter Berk (53 j.), R.K., wever, gehuwd met Geertrui Men (55 j.).

In 854, het rechter huis met klokgevel, woont Aart Arnoldus de Heus (25 j.) N.H. **slachter**, gehuwd met de slagersdochter Henriëtte Feucht (29 j.) van de Schippersgracht.

In 1855 neemt De Heus de slagerij van zijn schoonvader over. Ook in 854 de **Inlands Kramer** Hendrik Bevervoort (54 j.), die opgevolgd wordt in 1856 door het gezin van Daniël v. Rooyen (werkman).

In 857 woont Dirk Kroon (52 j.), **smid**, gehuwd met Catharina Cremer, (48) uit Coevorden. Het gezin telt 7 kinderen, van wie er twee jong overlijden. Uit processtukken blijkt, dat er in de bebouwing langs de Langegracht hier, en zoals we zullen zien, ook verder in de richting van de Schoutenstraat, vele wijzigingen zijn gekomen in de afgelopen 150 jaar.

De grof-kachel en scherpsmid Kroon wil in 1854 in zijn voorhuis een smidstoestel plaatsen en stuit dan op verzet van de burens, o.a. van Willem Onkes Hageman, schoenmaker, weduwnaar (41), die in 858 woont en protesteert met de woorden: *'de scheidingsmuren zijn te dun en te zwak om de dreuning van het gestadig slaan op het aanbeeld te verduren.'* Kroon krijgt toch toestemming. Hageman woonde blijkbaar in het rechter gedeelte van 857-858 en Kroon in het achterhuis.

In 1832 was, volgens het kadaster, bakker Hendrik Pe(e)ters eigenaar van de huizen: 865, 866, 867 en de schuur 864 bis aan de Achterstraat. Kleermaker Dirk Thiers bezat de huizen 870, 871, 872 en 873.

De huizen 865, 866 en 867 zijn uitvoerig beschreven in ons periodiek jg 2, no. 4 door de huidige bewoner J. van Veldhuizen.

De tegenwoordige poortdeur rechts sluit de steeg af die door het huis loopt. Reeds in 1835 wou broodbakker Hendrik Peters de steeg afsluiten door een of meer palen te plaatsen. Zijn gram betrof niet de bewoners van de steeg, maar wel hen die met kruiwagens, waarin zand, turf of hout, de bestrating van de

steeg vernielden. Peters krijgt voor één jaar toestemming witte palen te plaatsen. Over de twee stegen - links de Van Erkomsteeg en rechts de Kromme Elleboogsteeg (ook genoemd Egmondsteeg en na een latere bewoner de Muizensteeg) - hopen we in een artikel over woontoestanden in de 19e eeuw later te schrijven.

In het huis (kadastraal 865) woonde reeds in 1780 een bakker, nl. Nicolaas van Scherpenzeel. Vanaf 1810 tot 1940 heeft hier de bakkersfamilie Peters gewoond.

In 1848 woonde Hendrik Pe(e)ters, 61 j., weduwnaar, N.H. boven de bakkerij.

Zijn zoon, gehuwd met Isabella Hoffman, leidde het bedrijf. Het gezin telde vier dochters. Inwonend waren de dienstboden Elisabeth Overeem (18) en Antje Koot (28).

Op 866 woonden de schippersknechten Gijsbert (22) en Cornelis Verwoerd (14) en op 867 de winkelierster Johanna Wijnandi (46), de weduwe van Willem Verwoerd, met haar moeder, de weduwe van Jan Klarenbeek (70) en Joh. Verwoerd (20).

In 1857 komt in dit huis het gezin van winke-

845

884

lier Salomon Mozes Rood.

Langegracht 22 (nu Mw Hiemstra) is een tiental jaren geleden gerestaureerd na samenvoeging van twee huizen (kadastraal 870, 871). Deze huizen van kleermaker Thiers werden in 1848 bewoond door: Christina Thiers, 33 j., winkelierster, ongehuwd, R.K. en het gezin van Gerrit van Vredendaal, 46 j., schildersknecht, N.H. gehuwd met Helena Kloesman (45 jr.). Hun oudste zoon Johannes Jacobus (20) was timmermansknecht, de jongste Jacobus Johannes (14) schildersknecht. Christina trouwt in 1850 met Theodorus van Limburg. Inwonend bij haar is het gezin van Joannes Koeners, klerenmaker.

Zoals de kadastrale kaart laat zien, kon men ook links van 884 in de Kromme Elleboogsteeg komen en lagen er oorspronkelijk achter dit trapgevelhuis (nu van Mw Wigmans) nog twee huizen. Het huis heeft minstens een eeuw lang een puntgevel gehad, maar bij de restauratie bleek dat het daarvoor een trapgevel bezat. Wie in dit huis in 1848 woonde, is niet met zekerheid vast te stellen. Zie verder bij huis nr 16 (kadastraal 889).

In het voorste huis aan de Langegracht woonde voor 1861 beurtschipper Nicolaas de Wit, N.H., met zijn vrouw Clara Beumer en dochtertje Barendina. Inwonend: Johanna Minches, dienstbode. In 1862 komt hier het gezin van beurtschipper Mur en in 1863 het gezin van Johannes Cornelis Hofman, schoenmaker, geb. 30 mei 1830 in Gorinchem.

Johannes Hofman was gehuwd met Sebilla van Aalten (uit Breukelen). Zijn zoon Ernst Cornelis (geb. 26 jan. 1878) volgt hem in het bedrijf op. De andere kinderen werden geboren in: de tweeling Sibilla Maria en J. Cornelis - 1863; Ernstje Johanna Corn. - 1868; Wilhelmina - 1869; J. Willem - 1871; Simeon - 1873 en Willem Joh. Adr. - 1875.

In het huis no. 16 (kadastraal 887) woonde in 1848 geneesheermeester Adrianus Vislaak (63). Weduwnaar, R.K. Eerder woonde hij in de Kaatsbaan (zie jg. 7 no. 3).

In 1875 komt hier het gezin van Joh.W. Grimm, schilder, geb. in 1844; op kamers: Jan Daniël Bastert (geb. 1863) - **candidaat notaris**.

In huis no. 15 (kadastraal 889) woonde in 1848 beurtschipper Nicolaas de Wit (25 j.), N.H. met zijn vrouw Clara Cornelia Beumer (30) en dochtertje Barendina. Inwonend dienstbode Johanna Adriana Minches (14). Later komt hier het onderwijzersgezin Schenk. Het gezin De Wit is dan verhuisd naar 884.

Azijnfabriek, plateel bakkerij, tabakskerverij en koffiebranderij op de Langegracht.

Van de tot hier genoemde huizen konden we, zij het na veel hoofdbreken, nauwkeurig aangeven wie de bewoners waren in 1848 of iets later. Van de overige tien nu bestaande huizen lukte ons dat niet. Het register van 1848 vermeldt voor dit gedeelte niet tien maar negentien namen van gezinnen. Er zijn tussen 1832 en heden zo vele huizen afgebroken en al of niet herbouwd dat we op enkele uitzonderingen na van de meeste huizen slechts kunnen gissen - en dat moet je in een historische periodiek zoveel mogelijk vermijden - welke gezinnen daar in het door ons gekozen jaar hebben gewoond. Dat heeft echter niet te leiden tot het mislukken van onze poging aan te geven welke beroepen de Maarssenaars in 1848 uitoefenden en hoe hun gezinnen waren samengesteld.

De ondernemingslust van Aart van de Geer A zn, azijnfabrikant, boekhouder en later gemeentesecretaris van Maarssen en die van Egbertus Johannes van Doorn, in 1813 geboren in De Bilt, **kruidenier**, waren onder meer oorzaak van de wijzigingen in de bebouwing van de Langegracht op dit gedeelte. Zo werd de gevel van 903 tweemaal naar voren gebracht. Zo koopt A.v.d.Geer op 17 maart 1849 de onverdeelde helft in ene huizinge met ene daaraan verbonden azijnfabriek, genaamd de Molén met annex pakhuizen,

kuiperij en de daarbij behorende gang of steeg met erve en grond aan de rivier de Vecht.

Het ging hier om kadastraal nummer 908 en omgeving. De heer De Pijper, bewoner van de Langegracht, kruidenier, schreef in 1916 een beknopte geschiedenis van Maarssen. Citaat: *'Enige schreden vanaf de Schoutenbrug, staat nog een oud huis waarvan de gevel vernieuwd is. Daarnaast een huis waarin tegenwoordig (1916) een plateelbakkerij. In het midden der 19e eeuw was daar geruime tijd een azijnmakerij gevestigd van de heer A. van de Geer A zn, gemeentesecretaris. Vóór dezen was dit perceel in het begin van de 19e eeuw een drukbezochte herberg (herensociëteit met Kolfbaan, brede steiger a/d Vecht).'*

De azijnfabriek bestond reeds vóór 1848 en werd door Van de Geer overgenomen van W. van der Muelen. In 1847 werkten er drie volwassen werknemers die door middel van verwarmde lucht in 1847 60.000 kannen wijn-azijn maakten en de beschikking hadden over veertien kuipen (aldus het verslag over 1847). Het lukte niet om van de volgende bewoners exact aan te geven waar ze gewoond hebben. We weten dat ze gewoond hebben in de naaste omgeving van Langegracht 15 (P.v.d. Griendt) en E.J. van Doorn (kadastraal 905) 1) Johan Frederik Haars (61) kommies Rijksbelastingen N.H. gehuwd met Tijmetje van Soomeren (49). Kinderen: Petrus (24), mili-

tair bij de Grenadiers, Joseph (20), timmermansleerling, Willem Frederik (16), wagenmakersleerling, Everardus (7) en Antoinette (13).

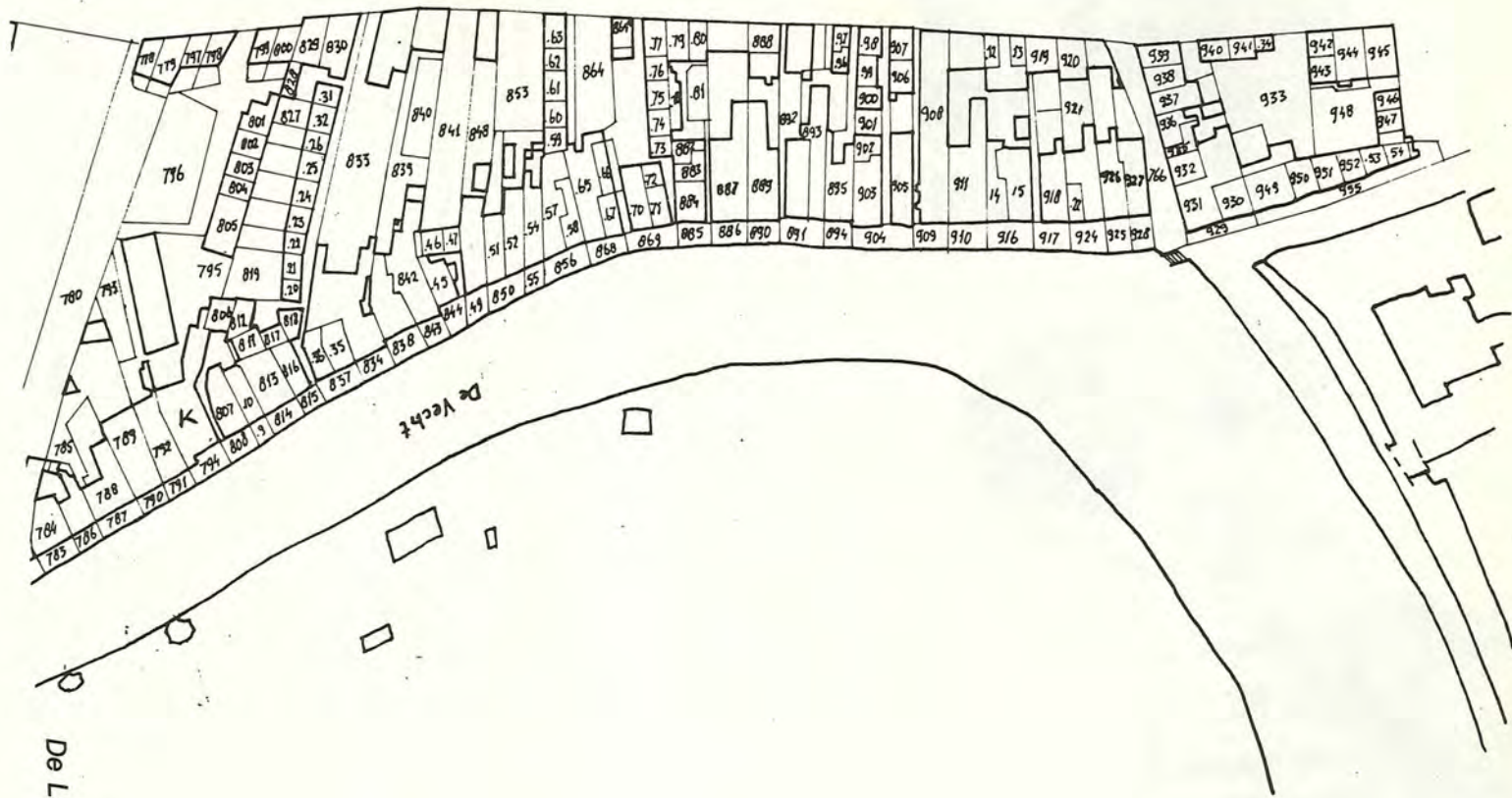
2) Herman Westing (30) klerenmaker R.K. geh. met Johanna Egberts (34). Kinderen: Antonius (5), Dorothea (2). Inwonend: Hermanus Egberts (72) arbeider en zijn vrouw Dorothea van Rossum (69).

Egbertus Johannes van Doorn (31) woonde in 1848 in het huis kadastraal 903 of 905, was gehuwd met Martina Wilhelmina van Boellaard (34). Inwonend: Fenna Willemsen weduwe van J.v. Doorn (78 j). Hun kinderen: Jan Willem (6), Georg Willem Fred. (5), Egbertus Joh. (1), Geertruida (3). In huis: Tijmentje Haars (22) dienstbode en Petronella Prim (17) (kindermeisje). E.J. van Doorn koopt in 1854 de percelen 894 t/m 897 en in 1871 905 t/m 907: de woning en het winkelhuis waar hij dan al jaren heeft gewoond en gewerkt en vier woningen met erf en grond tot aan de Diependaalse dijk.

Het kruideniersbedrijf genoot bekendheid in wijde omgeving, ook door zijn eigen tabakskerverij en koffiebranderij.

Langegracht 11, 12 (in deze eeuw gebouwd) en 13 (vroeger zonder trapgevel) vormen een deel van het vroegere bedrijf.

In huis (kadastraal 908) woonde in 1848 Aart van de Geer, azijnfabrikant (33), gehuwd met Johanna Petronella van der Does (24) N.H.

De Langegracht

Hun kinderen waren: Elisabeth (11), Jacob (2) en Dirkje Jacoba (0). Dienstbode was Krijntje Tijsterman (24).

In het huis van bakker Van Hof oorspronkelijk twee huizen woonde in 1848 bakker Peterman (60). In ieder geval rechts van de bakkerij (waarschijnlijk in het huis van Van Fulpen): J.Heek (56) **zaakwaarnemer**, N.H. gehuwd met Anna van Rijn (37).

Van zijn 5 zonen: Hendrik (10), Arie (9), Jan (6), Evert (4) en Gerrit (1) vinden we er later drie terug als boekverkopers, uitgevers en drukkers in de Breedstraat (later Goetheer).

Naast Heek woonde schipper Brits (51), gehuwd met Maria E.Heek (44) N.H. Kinderen: Jan (14), Anna (20) en Gerritje (9).

In het voorlaatste huis woonde oud-timmerman Simon P.Ledeman (65) met zoon Dirk (36) loodgieter, zoon Fred. (31) schilder en zoon Simon (28) boekbinder. Ledeman Sr was gehuwd met Helena Spijker (66). Hun dochter Louisa (23) was in 1848 ongehuwd. Inwonend: dienstbode Trijntje Phaff (24). Het laatste huis, afgebroken voor de verbreding van de Schoutensteeg was in 1848 de woning van Evert Veerkamp (29), schippersknecht, gehuwd met Maria Miltenburg (39)

R.K. Inwonend: het gezin van gerechtsdienaar Jan Barend Winter (36).

In 1848 waren reeds enige daggelderswoningkjes die op de kadastrale kaart van 1832 voorkomen, geëmoveerd.

In de daggelderswoningen aan de zijde van de Nassastraat moeten gewoond hebben: 1) Johannes de Bruin (29), Hendrik de Bruin (27), arbeiders en hun moeder, weduwe, R.K.

2) Willem van der Horst (38), weduwnaar, arbeiders, N.H. met Jan (11), Willem (9) en Evert (1).

3) Willem Visser (36 j.) **Inlands kramer**, gehuwd met Aagje Jongkees (46) en Roelof (11), Matthijs (9) en Willem (6).

In de zevende jaargang no. 3 zijn we met deze sociaal-economische verkenningen gestart.

Na de reis langs de Langegracht rest ons nog een derde deel van de huizen, waar we moeten aanbellen of kloppen om te weten wie er in Maarssen in 1848 leefden en werkten.

Dick Dekker.

Koopakte van de Heer van Termeer, V.H. van Lochorst - 1724

Reeds enige keren hebben we in ons blad aandacht besteed aan paelografie (zie o.a. jg. 3 no. 1 - H.W.de Wijer en het artikel van de heer J.H.Jütte in jg 6 no. 1). Mevrouw A.H.Hogenhout-Hofman, leidster van onze paleografiecursus, heeft de koopakte van de Ambachtsheer, Van Lochorst in modern schrift overgebracht. Het weiland, genoemd in de akte, is nu bebouwd met huizen en ligt omsloten door Kerkweg en Parkweg.

R van Sanden

1 <i>Wij Vincent Maximiliaen van</i>	27 <i>jaar te betaelen aen den kerkm(eeste)rs</i>
2 <i>Lochorst, heere van ter Meer</i>	van
3 <i>Maarssen etc comparerende wegens de</i>	28 <i>Maarssen indertijt, vrij van ongelden</i>
4 <i>Ed(el) Mog(ende) Heren Edelen en Rid-</i>	ofte
derschap-	29 <i>eenige andere lasten uyt het voorschreve</i>
5 <i>pe slants van Utrecht, ter vergaderinge</i>	30 <i>lant gaende, waarvan het eerste jaer</i>
6 <i>van de Ed(el) Mog(ende) Heren Staten</i>	31 <i>verschijnen sall 1e may 1726, Ende</i>
slants	32 <i>soovoorts jaarlyx, eeuwiglyck en erffe-</i>
7 <i>voorschreven en wegens haar Ed(el) Mog</i>	33 <i>lijk met voorwaarden dat geen regt van</i>
(ende)	34 <i>naesting plaets hebben sall soolange het</i>
8 <i>gecommitteerde ter Admiraliteyt</i>	35 <i>voorschreve parceeltien lants aen de</i>
9 <i>van Amsterdam. Bekennen bij desen</i>	36 <i>plantagie van gemelte heerlijkh(ey)t van</i>
10 <i>van Schouten en gerechten mitsgaders</i>	37 <i>ter Meer sall behoren. Ende tot wat tijt</i>
11 <i>Kerkm(eesters) van Maarssen en Maars-</i>	38 <i>desen erffpacht versterft ofte verandersaet</i>
sen	39 <i>dat deselve wederom sal moeten worden</i>
12 <i>veen in een eeuwigen enm onversuyme-</i>	40 <i>versogt binnen het jaar, ende genomen en</i>
13 <i>lijken erffpagt ontfangen en aengenomen</i>	41 <i>gegeven worden nieuwe brieven, spre-</i>
14 <i>te hebben seeckere twee parceeltiens</i>	kende
15 <i>weylant gelegen in den gerechte van</i>	42 <i>als desen, tot kosten vanden erffpagte-</i>
16 <i>Maerssen naest den anderen te samen</i>	naer
17 <i>groot ontrent eene mergen de kercke</i>	43 <i>ten oirconde, ende in teecken der waar-</i>
18 <i>tot Maarssen competerenden daer ten</i>	heyt
19 <i>westen deselve kerck, ten noorden de</i>	44 <i>is desen bij ons ondertekent ende met ons</i>
20 <i>gemeene wegh voor de heerlijkheyt van</i>	45 <i>gewoonlijk opgedrukt pitzier bekragtigt</i>
21 <i>ter Meer, ten oosten de voorschreven</i>	46 <i>int jaar ons heren seventienhondert vier</i>
wegh	47 <i>en twijntigh op den 27 ste July</i>
22 <i>ende ten zuyden den brouwer Corsjansen</i>	48
23 <i>de Jong, nevens de heer Mamichet</i>	V M v Lochorst.
24 <i>van Hoederingen naest gelant, en ge-</i>	
legen	
25 <i>sijn. Ende dat op een canon van vier</i>	
26 <i>en veertig gulden jaerlyx en yeder</i>	

1 Vincent Maximiliaen van
 2 Lothrecht, Bevo van de Maas
 3 Maasfion de Compagnie de wege de
 4 De Maas: Bevo de Maas, de Maasfion,
 5 poelant van Lothrecht, de Maasfion
 6 van de Maas: Bevo de Maasfion
 7 voorsitter, de Maasfion de Maasfion
 8 de Maasfion de Maasfion
 9 van Amsterdam de Maasfion
 10 van de Maasfion, de Maasfion
 11 de Maasfion de Maasfion
 12 van de Maasfion, de Maasfion
 13 de Maasfion de Maasfion
 14 de Maasfion de Maasfion
 15 de Maasfion de Maasfion
 16 de Maasfion de Maasfion
 17 de Maasfion de Maasfion
 18 de Maasfion de Maasfion
 19 de Maasfion de Maasfion
 20 de Maasfion de Maasfion
 21 de Maasfion de Maasfion
 22 de Maasfion de Maasfion
 23 de Maasfion de Maasfion
 24 de Maasfion de Maasfion
 25 de Maasfion de Maasfion

26 in vdering gielden jaerlijcx, in noden
 27 jaar, tot dat alle arden Rijkdom van
 28 naaressen inder tijt, wij van ongeden, ofte
 29 denigc anders laet, in tijt van voerfied
 30 land gadien, waar van Rijkdom van
 31 vderfied fall jaerlijcx 1726, Ende
 32 foo voort jaerlijcx, omwileghe, in d'ijde,
 33 en, om voerwaarden dat gien laet van
 34 naessing eland Rijkdom fall, foo lang
 35 voerfied, wat d'ijde land ad
 36 elandig van gien vderfied Rijkdom van
 37 tot vderfied vderfied, Ende tot wat tijt
 38 d'ijde vderfied vderfied, ofte vderfied
 39 dat d'ijde vderfied fall moeten worden
 40 vderfied vderfied jaer, ende gien vderfied
 41 gien vderfied vderfied vderfied vderfied
 42 ael d'ijde, tot d'ijde vander d'ijde
 43 tot d'ijde, ende tot d'ijde vderfied
 44 d'ijde vderfied vderfied, ende vderfied
 45 vderfied vderfied vderfied vderfied
 46 tot jaer ons Rijkdom vderfied vderfied
 47 d'ijde vderfied vderfied 27. July.

48

 R. M. L. A. 1726

UIT DE OUDE DOOS

In verband met de interessante lezing op 9 december vorig jaar, door onze voorzitter de heer Dick Dekker, aangaande vroeger verenigingsleven te Maarssen, sprak ik met hem daarover. Ik wist mij nog zoveel met zekerheid te herinneren, dat hij het de moeite waard vond enkele dingen op te schrijven en later te publiceren in ons orgaan. Met groot genoegen voldoe ik hieraan.

Vanzelfsprekend is het vrijwel zeker, dat ik iets schrijf, wat onze voorzitter U veel uitgebreider vertelde. Daarvoor dan mijn excuus.

1. Vooreerst de 'Vereniging Koninginnedag' - wanneer opgericht, weet ik niet. Bestond al in mijn jeugd ± 1900. Met haar zorg werd de 31e augustus jaarlijks een hoogtepunt van MaarsSENS feestvieringen. 's Morgens kinderoptocht + tractatie; aubade bij het gemeentehuis, waarbij B en W plus feestcommissie op het balcon verscheen; straatversiering; soms illuminatie boven en langs de Vecht; gezellige wedstrijden voor jeugd en volwassenen, meestal bij de Harmonie; middagconcert van 'Euterpe' (een goed fanfarekorps), en 's avonds meestal vuurwerk, afgestoken op het nu al lang volgebouwde weiland voor de 'Harmonie'. In tuin en zalen van de 'Harmonie' was geen plaatsje leeg. Uiterst gezellig.

Ik herinner me heel speciaal een wedstrijdnummer op de Vecht: de deelnemers zaten op tonnetjes, die als waterpaarden waren uitgevoerd. Ze moesten allen een sigaar roken en die zo lang mogelijk droog houden; maar dat was uiterst moeilijk in het duel tussen elk tweetal, om elkaar tot waterruiter te maken ('t woord zandruiter komt hier niet te pas!).

Zelden heeft het publiek zo veel pret gehad! De winnaar van de eerste prijs werd Bertus van der Horst, smidsknecht in de smederij van mijn grootvader Piet Meulemeester. Wat Bertus daarover zei: *'Ja, de eerste prijs heb ik gewonnen, maar ik ben nooit van mijn leven zo misselijk geweest als van die natte sigaar!'*

2. Het fanfarekorps 'Euterpe' noemde ik al. Bij veel gelegenheden trad het op en bracht vrolijkheid aan en mensen op de been. Het repeteerde in een lokaal naast de gemeenteschool.

3. Er bestond destijds een gymnastiekclub 'Lycurgus'. De leden werden degelijk getraind.

Een hoogtepunt bereikte de club bij een uitvoering in de bovenzaal bij Kouffeld aan de Langegracht. Dat kan ± 1909 geweest zijn. Daarbij bleken Piet Broertjes en Jan Plomp de sterksten, die uitmunten in diverse krachtoeren; o.a. hieven ze elkaar beurtelings boven hun hoofd en draaiden ermee rond (Piet was de zoon van timmerman Klaas Broertjes, naar wie de Timmermanslaan genoemd is - Jan Plomp was van de bekende familie aan de Amsterdamse Straatweg).

Een zoon van Kouffeld (een oudere broer van Met) was ook een gespierd turner. Degene, die sterke toeren aan de rekstok of op de brug uitvoerde met de grootste lenigheid, strakheid en schijnbaar gemak, was: Dirk BloemsmA, zoon van de toenmalige postdirecteur. Ook Piet Prillewitz, zoon van de dokter-apotheker aan de Langegracht, werkte heel goed. 4. Een meer in Katholieke kring bekende vereniging was de toneelvereniging 'Amicitia', die haar uitvoeringen gaf in de kolfbaan van Eglem aan de Breedstraat (waar later 'Concordia' verrees).

De beste krachten waren: Pauw, sluiswachter bij 'Opburen', Gabriël, de postbode en Anton van Schaik van magazijn 'de Zon'. Ook schrijver dezes was een enthousiast werkend lid. De regie was in handen van Jan Platte Jr, wonende aan de Herengracht, naast het grote huis van slager Schipperijn. Grage spelers waren ook Kees van Tricht en schoenmaker Dijkers. In lichttechniek hadden we veel hulp aan Broekhof en Kees Willekes. De eerste was de voornaamste kracht aan de elektrische centrale van C.E.Wolf. Kees was een zoon van (Klaas?) Willekes, kleermaker-doodbidder-aanspreker en heel populair afslager bij veilingen. Vol humor!

Een glanspunt bereikte 'Amicitia' in het Kerstspel: 'Op de velden van Bethlehem'. Dat was inderdaad in alle opzichten goed. Vooral de lichteffecten! Er werd begonnen met gematigd licht, door geleidelijke inschakeling van weerstanden werd schemering en duisternis verkregen; steeds romantischer werden 'de herders' verlicht door hun 'vuurtjes', en verschenen sterren op de achtergrond. Het top punt was: de plotselinge verschijning van een engel. Dat ging zo onverwacht en snel, dat het

'De Verenigde Zangers', gedeeltelijk in travestie

(Foto van de heer K. de Graaf)

publiek telkens hoorbaar zuchtte van verbazing of schrik: de verschijning kon met één stapje terug, in het duister, op een platvormpje gaa staan en werd op 't zelfde ogenblik fel verlicht door mijn projectielantaarn, voorzien van koolspitsenlicht!! Een gerichte straal vanuit een zijlokaal, alleen de figuur fel verlichtend, maar verder verdwijnend achter de coulissen. Het toneel werd door de figuur alleen verlicht. Ik gebruikte het woord telkens; want... het sprookjesachtige stuk kreeg zulk een pers en faam, dat 6 of 7 maal moest worden uitgevoerd; publiek uit Vleuten, De Meern en de hele Vechtstreek. De lantaarn, die ik toen gebruikte, bezit ik nog als curiositeit. Een ander stuk was een kabouterstuk. Eigen tekst van mijn jongere broer Bernard. We hadden toen de medewerking van Henk Beutener, zoon van de houthandelaar Nic. Beutener aan de Diependaalsedijk, een heuse dikke boom op het toneel staan. Nu ja, de boomschors om een houten geraamte. Maar... er was een deurtje in een trapje naar beneden; door een luikje konden kabouters van het zijlokaal onder het toneel en door de boom heen komen. Wat een verrassing bij het publiek, als er uit één boom zo'n vijftien gelijke mannekes tevoorschijn kwamen! Genoeg over 'Amicitia'.

5. Er bestond ook een algemene toneelvereniging. Daar weet ik weinig van. Alleen dat Bram Grimm daarin als komisch speler het meest gewaardeerd was en bij het publiek geen kwaad kon doen. Ik kan niet nalaten te vermelden, dat hij vaak zijn rol niet kende, maar zelf koos; hij redde zich dan ook uit elke situatie. Maar wee z'n tegenspeler: die moest gedwongen mee fantaseren! Dat is buitengewoon moeilijk; ik heb dat zelf met Bram, van ondervinding.

Bijzonderheid: we werden niet uitgefloten maar kregen wild applaus.

6. Heel bekend was de zangvereniging 'Zang en Vriendschap' onder directie van Joop Maureau (broer van Gert Maureau, de huisschilder op de Kaatsbaan). Ons medelid de heer H. van Hal, bezit een duidelijke foto ervan; vermoedelijk uit het jaar 1920.

Ze hield haar repetities op de bovenzaal bij Kouffeld; zondags, 12-14. Er waren goede krachten aan verbonden: als 1e tenoren Gijs Weerden, Nico van Wensen (concertzanger, die vaak als solist optrad in de Harmonie) en later Frans Hoosemans, een ex-heldentenor van 't grote toneel. Hij had nog een formidabel stemvolume en zuiver ook. Hij was op z'n best in fragmenten uit Lohengrin en vooral Faust - hij had beide gespeeld. Een heel goede

2e tenor was Evert Boegborn en ondergetekende probeerde ook, dat te zijn. Als 1e bas was Gerrit van Kooten-Niekerk zeer goed.

Een buitengewoon gewaardeerd lid was de schoenmaker Kees van Doorn, als volle 2e bas. Die zou met z'n lage, volle stem een waardig lid geweest zijn van het beroemde Don-Kozakkenkoor! Joop, de directeur, had een onuitputtelijk geduld en kon met iedereen opschieten. Hij eiste wel correcte uitvoering en besteedde alle aandacht zowel aan fluisterzachte delen als aan machtige crescendo's. Leuk om te vermelden vind ik, dat bij die tere, gevoelige gedeelten hij altijd schreeuwde: *'Denk het maar, dat is hard genoeg!'*

7. Maarssen had een *'Vereniging Floralia'*. Deze had ten doel, jeugd en ouderen liefde bij te brengen voor het kweken van planten en bloemen. Ze trachtte dit te bereiken door middel van algemene wedstrijden, waaraan prijzen verbonden waren. In het voorjaar waren voor een spotprijstje, soms gratis, jonge plantjes beschikbaar, die in de nazomer ingeleverd konden worden bij een keuringscommissie, die de prijswinnaars aanwees. Op de daaraan verbonden tentoonstelling werden de prijzen uitgereikt. Zo'n dag in een zaal van de Harmonie had altijd een grote toeloop. 't Ging strikt eerlijk toe; mijn Vader moest de honderden loden zegeltjes maken aan koperdraadjes, die om elk stekje kwamen. Verwisseling was niet mogelijk. Ik weet nog, hoe ik een methode bedacht om snel 200 even lange stukjes koperdraad af te knippen!

8. Minder bekend was de *'Katholieke Debating club'*. Deze had tot doel de (weinige) leden sociaal in te leiden en te bekwamen en om hen te oefenen in optreden voor een publiek en daar eventueel het woord te voeren. Ieder lid kreeg telkens een opgave om minstens een kwartier of 20 minuten te spreken over een of ander sociaal probleem. Zo kreeg ik eens de opgave: De oude gilden tegenover de huidige vakbeweging. Natuurlijk kwam ik tijd te kort! De grondgedachte voor de club was uitgegaan van de toenmalige pastoor Monseigneur Alfons Ariëns z.g. en van het 2e kamerlid Jan Suring en van Wim van Wensen en ondergetekende.

9. Er heeft ook een schietvereniging bestaan. De leiding ging uit van (?) van Doorn, kruidenier en tabakshandelaar aan de Langegracht. Deze bewaarde ook de zuivere wedstrijd-

buks, waarmee we op 10 meter afstand het gehele hartje van een vergeetmijnetje konden wegschieten. De meest vaste schutter was Naber, de huisschilder. Een opvolger van schilder Joh. van Willigenburg aan de Langegracht. Dan volgden er drie tamelijk gelijken: Peek, Reith, schrijver dezes en de kweker van Kuyvenhoven. Ik bezit nog medailles, gewonnen op een nationale schietwedstrijd in Den Haag.

10. Niet bepaald als vereniging, meer als driemanschap (pardon, drie-vrouwschap) werkten drie dames samen om kinderoperettes in te studeren en uit te voeren. Het waren: Mevrouw Van der Woude (van de kininefabriek), Mevrouw Timmermans, wonende in villa Vesta aan het Zandpad (nu Zandweg) en Mejuffrouw Prillewitz, dochter van de eerder genoemde dokter-apotheker.

De repetities en uitvoeringen hadden plaats bij Kouffeld. Een paar successtukken zijn geweest: *'De sneeuwkoningin'* en *'Aladdin en de wonderlamp'*. Beide rijk aan costumes en coulissen en requisieten.

Tja, als Aladdin was ik eerst aangewezen, zeker als een passend leuk ventje. Helaas had ik nog, door te grote amandelen een nasaal geluid, en . . . de zang bleef hoofdzaak. Gekozen werd toen Arend Floor, die een goede stem had.

De dames vonden het erg jammer, dat Arend bijna tweemaal zo lang was als ik. Zonder spijt begreep ik toen al, dat het niet anders kon. Arend woonde op *'Richmond'*. 't Zal zowat geweest zijn in 1902.

11. Er bestonden twee sociëteiten:

De Herensociëteit en de . . . geen Dames- maar Burgersociëteit. In die tijd bestond nog een sterk gevoel van standsverschil. Tot de eersten behoorden alleen de notabelen, de lagere of hogere adel en bijvoorbeeld de dokter. Ze hadden hun zaal met biljart in de Harmoniezaal aan de kant van de Gereformeerde Kerk. De Burgersociëteit had de andere zaal, ook met biljart, aan de Noordzijde. Mijn Vader kwam nogal eens thuis met een bij biljarten gewonnen prijs. Meestal een haas. Naast hard werken en geringe verdiensten was er in Maarssen toch veel gezelligs.

Heemstede, januari 1982

H.A.Reith.

Noot redactie:

Voor dit gezellige en tevens zeer waardevolle artikel zijn de auteur veel dank verschuldigd. Ook door zijn vroegere bijdragen is de heer Reith voor de redactie een grote steun en . . . dan te weten dat hij deze maand zijn negentigste verjaardag vierde!

1830 Actiegroep Langegracht-Herengracht vindt gehoor bij de gemeentebesturen van Maarssen en Maarsseveen

De bewoners van Langegracht (Maarssen) en Herengracht (Maarsseveen) zijn het beu. Regelmatig moeten zij in hun beurs tasten om de wallen en straten te laten repareren, die gestadig vernield worden door de Jaagpaarden en de zware golfslag van de Vecht.

Gezamenlijk richten zij zich in de maand december 1829 met een brief tot hun gemeentebesturen. Aanvankelijk schijnt dit weinig succes op te leveren. Maar als in het begin van maart 1830 *'de gemetselde wallen en straten voor drie huizen aan de Vecht gelegen, eensklaps in het water zijn geslagen'*, menen de beide gemeentebesturen dat de aangevoerde klachten gegrond zijn en komen op hun beurt in actie. Ook zij schrijven een brief en wel aan: de Edel Groot Achtbare Heren Gedeputeerde Staten der provincie Utrecht. Heel duidelijk schetsen ze in hun brief het drukke scheepvaartverkeer op de Vecht, dat sterk was toegenomen na 1823, het jaar waarin de rivier bij Maarssen werd uitgediept. Zij gewagen van *'Grote Keulsche schepen'*, die door vier à vijf paarden getrokken worden. Niet alleen deze vaartuigen, maar ook grote houtvloten en andere zwaar beladen schepen passeren dagelijks de Vecht, die, zo staat er in de brief: *'haren loop (nauwer dan op enige andere plaats) midden door de bebouwde kom heeft.'* Ook noemen ze de Utrechtse en Amsterdamse volk- en pakschuiten, waaronder de Vliegende schuiten.

Voor al de dravende paarden van deze Vliegende schepen moeten het ontgelden. Volgens het bestuurlijk schrijven hebben de straten en wallen veel te lijden *'door de sterke persing der Jaagpaarden van alle zwaar beladene en grote vaartuigen en houtvloten als door de dreuning der paarden welke de Vliegende schuiten voorttrekken.'*

Twee centen voor ieder Jaagpaard dat Maarssen passeert.

Wat willen Maarssen en Maarsseveen met deze brief bereiken? Wallen en straten worden door vreemden vernield, zo schrijven ze, en niet door de plaatselijke rijtuigen, want die kunnen op de grachten, die maar 4 ellen breed zijn, niet rijden. Het scheepvaartverkeer levert alleen voordeel op voor de Ambachtsheer, de eigenaar van de Vechtbrug, want die kan tol heffen. Maar wie betaalt de reparatiekosten aan grachten en wallen? De gemeentekas kan niet bezwaard worden met deze steeds terugkerende lasten.

Daarom eindigen ze hun brief met: *'Wij hebben alzoo de Eer tengevolge van de ons opgedragen last, Uwe Edel Groot Achtbare Heren hiernevens toe te zenden het adres van ingezetenen met vriendelijke uitnodiging aan zijne Majesteit voor te dragen om onze gemeenten bij vervolg de heffing toe te staan van Twee centen voor ieder Jaagpaard, aldaar passerende, teneinde daaruit de onderhoudskosten te kunnen vinden van die straten en wallen welke als jaagpad van de rivier de Vecht onvermijdelijk gebezigd worden.'*

Om de kans op inwilliging van hun verzoek te vergroten, voegen ze er nog aan toe dat Maarssen en Maarsseveen de enige gemeenten zijn tussen Utrecht en Amsterdam die *'zo aanmerkelijk nadeel lijden door de Jaagpaarden.'*

D.D.

Het Notulenboek van het Departement Maarssen en Nieuw-Maarsseveen der Maatschappij tot Nut van het Algemeen 1850-1886

Ruim driehonderd zestig volgeschreven zijden over het wel en wee van het Nut van het Algemeen, Maarssen's oudste vereniging, maakten het in de titel genoemde notulenboek tot een rijke informatiebron voor de geschiedschrijving van Maarssen uit de jaren 1850-1886.

Vanzelfsprekend hopen we volgend jaar in ons jubileumartikel, als het Nut honderdvijftig jaar bestaat, dankbaar gebruik te maken van de inhoud van dit lijvige notulenboek. Nu ook, maar dan in het bijzonder om enkele Maarssense toestanden en gebeurtenissen te beschrijven, die zonder deze notulen in de vloed van de vergetelheid waren geraakt.

De notulen die voor ons liggen, zijn namelijk allesbehalve droge opsommingen van genomen besluiten. Bovendien werden de sprekers, die op de Nutsbijeenkomsten hun stem lieten horen, vaak woordelijk geciteerd en aangezien zij op de volgende vergadering hun goedkeuring aan de weergave van hun woorden hechtten, weten we nauwkeurig wat men midden vorige eeuw in Maarssen zei en waarschijnlijk ook wat men dacht.

Helaas kwam slechts een zeer klein gedeelte van de Maarssense bevolking aan het woord. Immers het Maarssense departement van het Nut, dat in 1833 werd opgericht, telde slechts enkele tientallen leden, voornamelijk notabelen. Het was wat men noemt een elitair gezelschap dat in het Logement *'de Eenhoorn'* op de Breedstraat bijeenkwam. Het Logement, gelegen links van de garage van Mastenbroek, werd in verband met de bouw van de Rooms-Katholieke kerk in 1884 afgebroken.

Vooruitlopend op ons volgend artikel over het Maarssense departement, stellen we reeds nu vast dat haar leden pioniers waren op het gebied van maatschappelijk werk en dat zij door hun activiteiten op het terrein van onderwijs veel hebben bijgedragen tot de

ontvoogding van de zgn. gewone man.

We doen dit omdat uit het onderstaande zo nu en dan kan blijken dat niet alle leden bewogen werden door de grote sociale ongelijkheid.

De voorzitter stelt op de vergadering van 24 januari 1850 in *'de Eenhoorn'* voor een spaarkas op te richten voor *'de mindere stand'*. De *'Gegoeden'* kunnen hun nieuwjaarsgiften, bestemd voor bedienden, in die kas storten, zodat deze niet dezelfde Nieuwjaarsdag nog, met verwaarlozing van hun gezondheid, die gelden gaan verkwisten. De voorzitter meent dat het gestorte bedrag later met interest aan *'beambten, bedienden of dergelijken'* kan worden uitgekeerd. Voorwaar, een zeer goede bedoeling van de voorzitter en het voorstel wordt dan ook door de leden met instemming begroet. Maar... de woordkeus van de voorzitter laat aan duidelijkheid niets te wensen over; het grote standsverschil werd onomwonden aangegeven. Op een vergadering in 1863 duidt een van de sprekers de minvermogenen zelfs aan met: de geringe man! Overigens, ook toen was er sprake van een loffelijk streven. De spreker wou een leeskamer oprichten, zoals er ook een in Utrecht bestond, om daar de geringe man nuttig bezig te houden, bovendien zou er bier kunnen worden verschaft tegen inkoopprijs. Hoewel sommige leden vrezen dat door een dergelijke inrichting de uithuizigheid wordt bevorderd, worden de plannen ten uitvoer gebracht.

Helaas, zowel spaarkas als leeskamer hebben het niet lang volgehouden. Meer succes heeft het Nut later met de spaarbank en de Volksbibliotheek, waarvoor sommige leden zich gedurende vele jaren grote moeite en inspanning hebben getroost.

Minder waardering hebben we voor het voorstel van de Maarssense tapijtfabrikant Werleman, die een spinschool wil oprichten voor de armen, want, aldus de notulen, hij had het

afgelopen jaar f 2500,- aan spinloon uitbetaald op andere plaatsen, daar de armen in Maarssen niet spinnen wilden. De spinschool is er overigens niet gekomen.

Op de bijeenkomsten van het Nut hielden de leden bij toerbeurt spreekbeurten. Het onderwerp van een gastspreker in 1850 was: *'De oorzaken waarom de mensen tegenwoordig zo weinig plezier hebben?'*. Heelmeester Prillewitz draagt op een van de avonden in 1853 enige stukjes voor, waaronder, volgens de notulen, vooral uitmuntte een gesprek tussen twee honden over de ingevoerde belasting op de dieren in deze gemeente.

De afstanden waren zonder fiets en auto veel groter dan tegenwoordig. N.Bastert van Cromwijck (nu F.A.M.) bedankt daarom voor de commissie die de Herhalingsschool in de Breedstraat (nu boven Telkamp) regelmatig moet inspecteren. Om de gastsprekers te gerieven maakt men gebruik van vigilantes, gesloten huurrijtuigen.

Stalhouder W.Boot van de Kaatsbaan is goedkoper dan Floor van de Bolensteinsedijk. Floor, tevens eigenaar van het Herenlogement bij de Vechtbrug (nu Prins te Paard), is lid van het Nut en wordt in verband met zijn hoge rekeningen aangesproken.

Regelmatig worden Maarssenaars aan het Hoofdbestuur voorgedragen voor het toekennen van een zilveren medaille wanneer ze zich onderscheiden hebben door jarenlange trouwe dienst op een van de buitenplaatsen of door het redden van drenkelingen.

Zo heeft baardscheerder-aanspreker M. Houssart van de Langegracht op 15 oktober 1862 een daad van menslievendheid en zelfopoffering verricht met het redden van het dertienjarige meisje Leentje Tukker na een koene duik in de snelstromende Vecht.

Een commissie moet eerst rapport uitbrengen, doet dat en meent dat Houssart in aanmerking komt voor zo'n medaille. Maar de heer Buma vindt dat het rapport onvolledig is, omdat er niets over de levenswandel van de redder in het rapport is vermeld! De vragensteller wordt terechtgewezen met de woorden dat er geen opmerkingen te maken zijn over de levenswandel van Houssart. Wij geloven bovendien dat Houssart met zijn duik in de koude Vecht niet solliciteerde naar een medaille, maar met het lot van Leentje Tukker begaan was.

De koffiekamer van 'de Eenhoorn' was volgens sommige leden niet geschikt als vergaderplaats. Men was er niet geheel vrij, daar er zich soms personen bevonden die het gesprokene afliuisterden en daarna een geheel verkeerde uitleg van de woorden aan het publiek gaven. Dit leidde in 1852 bijna tot een bestuurscrisis, toen in het dorp beweerd werd, dat de voorzitter zich onvriendelijk had uitgelaten over de Rooms-Katholieke bevolkingsgroep. Gelukkig konden de voorzitter en de leden die op de bewuste avond aanwezig waren, bewijzen, dat de geruchten vals waren. Andere klachten waren: de verlichting was slechts en men ondervond veel hinder van het lopen boven de vergaderzaal. Het laatste was niet te vermijden want niet alleen het gezin van eigenaar Joh. Kok woonde in 'de Eenhoorn', maar ook, op kamers, Is. J. van der Helm, griffier bij het Kantongerecht en gemeente-ontvanger en later: J.R. Krudopp, postdirecteur.

In 1869 verhuist het Nut met zijn bijeenkomsten naar het Herenlogement van Van Beusekom (voorheen Floor).

Laten we deze eerste kennismaking met het notulenboek besluiten met het noemen van enige gastsprekers:

16 okt. 1851 Prof. Visscher - Over het Rampjaar 1672

29 jan. 1852 De dichter P.A.de Genestet leest uit eigen werk.

17 nov. 1853 J.J.Cremer - Een reisje van een Betuwse boer naar de Amsterdamse kermis.

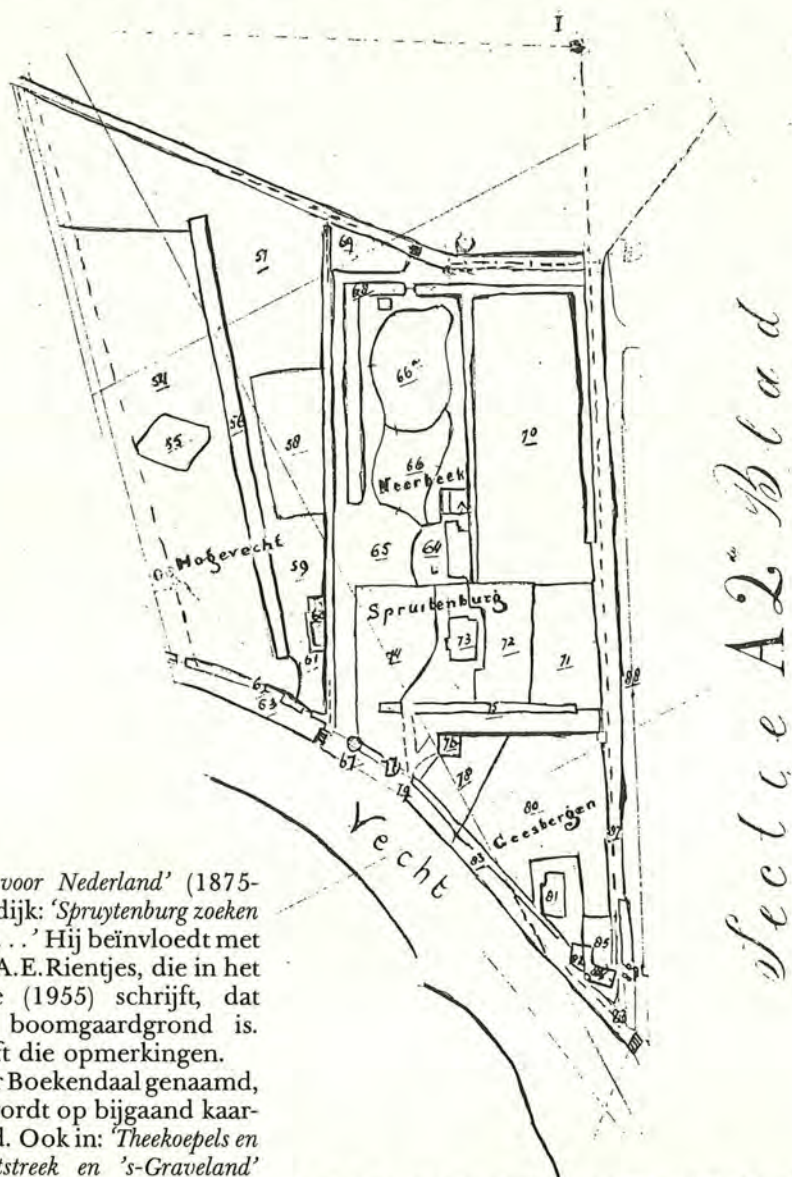
13 maart 1862 Prof. Moltzer - Over de franse dichter de Béranger en op 3 december 1863, 90 (negentig) Maarssense kinderen, die o.l.v. het hoofd van de Openbare School J.Bolman enige zangstukjes voordragen.

Volgens de notulen hadden de kinderen bij de feestviering op 17 november 1863 ter herinnering van Neerlands Onafhankelijkheid met hun zang zo voldaan en nu weer zoveel genoegens verschaft, dat een herhaling gerechtvaardigd was.

De kinderen werden getraceerd op chocolade en St Nicolaaspoppen.

Dick Dekker.

Spruitenburg, Neerbeek en Geesbergen

In zijn *'Wandelingen voor Nederland'* (1875-1886), schrijft J. Craandijk: *'Spruytenburg zoeken wij tegenwoordig vergeefs ...'* Hij beïnvloedt met deze opmerking Mgr A.E. Rientjes, die in het Jaarboekje Niftarlake (1955) schrijft, dat Spruytenburg thans boomgaardgrond is. Ons kaartje logenstrafte die opmerkingen. Spruytenburg, vroeger Boekendaal genaamd, thans Leeuwenburg wordt op bijgaand kaartje duidelijk gesitueerd. Ook in: *'Theekoepels en tuinhuisen in de Vechtstreek en 's-Graveland'* (1980) wordt Spruytenburg (Leeuwenburg) verkeerd gesitueerd. De koepel die bij deze buitenplaats hoort, ligt namelijk niet op het terrein van het vroegere Otterspoor. Ten noorden van Leeuwenburg lag Hogevecht en nog noordelijker Otterspoor. In onze volgende aflevering willen we meer aandacht beste-

den aan, wat we willen noemen *'het dubbele buiten Leeuwenburg'*, omdat voor- en achterhuis grote verschillen tonen. We volstaan nu met de vermelding van kadastrale gegevens die bij de nummers van dit kaartje van 1830 behoren. Belangrijk is daarbij wat nummer 70 voorstelt, namelijk bouwland. In de grond

van dit perceel trof men een tiental jaren geleden grote stenen aan die wijzen op een voormalig groot huis, waarschijnlijk Sluisoord, een naam die in een koopakte van 1860 nog genoemd wordt. We beginnen met de nummers 67 en 77. Bij beide nummers staat: koepel. 67 is groot 25 ellen en 77 is groot 12 ellen. 54 bouwland; 55 water; 56 water; 57 weiland; 58 tuin; 59 boomgaard; 60 bos; 62 water en 63 weg.

64 huis en erf (9 roeden, 40 ellen); 65 plezierbos, 66 en 66a boomgaard en tuin; 67 koepel;

68 water; 69 boomgaard; 70 bouwland; 71 tuin; 72 boomgaard; 73 huis en erf (13 roeden, 50 ellen); 74 plezierbos; 75 water; 76 stal, koets.

77 koepel; 78 tuin; 79 weg.

80 tuin en boomgaard; 81 huis en erf (7 roeden, 70 ellen); 82 huis en erf; 83 weg; 84 huis en erf (1 roede, 40 ellen); 85 tuin; 86 bergplaats (3 roeden, 50 ellen); 87 laan met bos.

Dick Dekker.

Ook willen we in onze volgende aflevering aandacht besteden aan het gedeelte langs de Machinekade, dat vroeger tot Tienhoven behoorde.

Blyendaal 1944-1945

Woning aan de Machinekade (Beide foto's afkomstig van Mevrouw D.van der Klis-Koning).

Van de heer H.Westerik ontvingen we voor afdruk in ons blad deze kaart uit 1916, die duidelijk laat zien, dat de Heerenweg eens een landweggetje was met een brede sloot aan de linkerzijde.

**SPECIAALZAAK IN
LUXE GESCHENKEN
A.v.d. Bosch Olijve**

Diependaalsedijk 1-b, Maarssen, tel. 61632

radio- en tv - speciaalzaak

B. Huis in 't Veld - Diependaalsedijk 1

Winkelcentrum "De Specht!"
Tel. : 68680

Maarssenbroek

Maarssen — Telefoon 03465 - 62081

g.ter wee

parkweg 15 maarssen
telefoon 61301

In het pand waar nu Café Ome Klaas zijn klanten een gastvrij onthaal bezorgt is al sinds 1780 een horeca-bedrijf gevestigd. In die tijd nog een herberg. Maar steeds stond en staat nog een goede dienstverlening aan de klant voorop.

Wij verzorgen uw koud buffet, fondue en barbecue op uw personeelsavonden, verjaardagspartij of huwelijksfeest wilt u liever de gewone Hollandse pot, ook dat kan. Er is accommodatie voor circa 60 personen. Een partijtje biljart? Kom rustig eens binnen en misschien wordt u wel lid van de bij ons spelende biljartvereniging.

U kunt altijd reserveren! in

CAFÉ OME KLAAS

Op de Lange Gracht 43 in Maarssen
of telefonisch **03465-61409** of **62019**